

Voor vragen of bijkomende informatie kan u
steeds bij ons terecht:

- via e-mail: anneleen.bruylant@belspo.be
- telefonisch: 02/238 35 29 (Anneleen Bruylant)

Europese Innovatievragenlijst 2017

Referentieperiode 2014-2016

uw kenmerk:

Waarom?

- Omdat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gebruik maakt van deze statistieken om haar innovatiepolitiek beter op af te stemmen op de reële evoluties in de bedrijfswereld.

- Ook voor KMO's! Aangezien u een groot deel van de economie vertegenwoordigt, is het belangrijk uw noden beter te begrijpen.
- Ook indien uw onderneming enkel contractonderzoek voor derden uitvoert, aangezien zo ook veel nieuwe kennis of toepassingen gecreëerd worden.

Deze vragenlijst dient ingevuld te worden door alle ondernemingen.

Denkt u dat deze vragenlijst toch niet van toepassing is voor uw onderneming, contacteer ons via:
anneleen.bruylant@belspo.be
02/238.35.29

Hoe invullen?

ONLINE

OF

OP PAPIER

- **Bij voorkeur!**
- U kan meermaals inloggen en eerder bewaarde antwoorden verder aanvullen en/of verbeteren.
- U kan op onze beveiligde website inloggen met onderstaand uniek gebruikersnummer en wachtwoord.

<https://www.belspo.be/stat/cis2017/loginnl.asp>

gebruikersnummer:

wachtwoord:

- U kan de ingevulde vragenlijst **gratis** opsturen in bijgevoegde envelop.

BELSPO
Anneleen Bruylant
Ljazalaan, 231
1050 Brussel

Autoriteit

- Alle lidstaten van de Europese Unie zijn verplicht om gegevens te verstrekken aan de Europese Commissie over innovatieactiviteiten bij de ondernemingen in hun land (Verordening EC 995/2012).
- Voor Brussel wordt deze bevraging georganiseerd door het Federaal Wetenschapsbeleid (Belspo).

Privacy

- De antwoorden van deze vragenlijst worden **strikt vertrouwelijk** behandeld.
- De verzamelde gegevens worden enkel weergegeven in samenvattende statistieken die gebruikt worden voor de opmaak van indicatoren en wetenschappelijk onderzoek betreffende het innovatiesysteem in Brussel. Daarbij geldt het statistisch geheim waarbij er geen statistieken verspreid worden waaruit de individuele informatie van ondernemingen kan afgeleid worden.

Voor opmerkingen of vragen kan u steeds bij ons terecht:

- via e-mail : anneleen.bruylant@belspo.be
- telefonisch: 02/238.35.29 (Anneleen Bruylant)

Deel 1 - Administratieve gegevens

Bedrijfsgegevens

 eventuele correcties

ondernemingsnummer:	
adres:	
telefoon:	
e-mail:	
website:	
hoofdactiviteit code: beschrijving:	

opmerking

- De **hoofdactiviteit** is de economische activiteit die het grootste aandeel vormt van de omzet (of toegevoegde waarde) van uw onderneming.
- voor meer details, zie: <http://www.ecoom.be/nacebel>

belangrijk

- Gelieve de vragenlijst alleen op niveau van het bovenstaand ondernemingsnummer te beantwoorden.

Wie is de meest aangewezen persoon om deze vragenlijst in te vullen of binnen de onderneming door te geven?

 eventuele correcties

aanspreking:	
voornaam:	
naam:	
functie:	
telefoon:	
e-mail :	

De elektronische versie van deze vragenlijst vindt u op onze beveiligde website:

<https://www.belspo.be/stat/cis2017/loginnl.asp>

gebruikersnaam:

wachtwoord:

Deel 2 – Nieuwe producten of diensten

definitie

Wanneer uw onderneming **producten of diensten** op de markt brengt die **nieuw** zijn of die **aanzienlijk verbeterd** zijn op vlak van hun kenmerken, mogelijkheden, gebruiksvriendelijkheid, onderdelen, ... spreekt men van **product- of diensteninnovaties**.

- product- of diensteninnovaties (vernieuwingen of verbeteringen) **moeten nieuw zijn in het aanbod van uw onderneming**, maar **hoeven niet nieuw te zijn ten opzichte van het aanbod van uw concurrenten**.
- de product- of diensteninnovaties kunnen oorspronkelijk door uw onderneming of door andere ondernemingen of instellingen ontwikkeld zijn.
- voor enkele concrete voorbeelden van product- en diensteninnovaties: www.belspo.be/stat/inno_info/nl

1. Wat heeft uw onderneming uitgebracht in 2014-2016?

meerdere opties zijn mogelijk

a. nieuwe of aanzienlijk verbeterde **producten** .....

niet inbegrepen:

- het **louter doorverkopen** van nieuwe producten die van een andere onderneming zijn aangekocht of afgenomen, **tenzij** het gaat om een **geheel nieuwe lijn** van producten
- veranderingen van louter esthetische aard

b. nieuwe of aanzienlijk verbeterde **diensten** .....

c. geen van bovenstaande ..... ► ga naar **Deel 3**

2. Wie heeft de nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten of diensten ontwikkeld die uw onderneming uitbracht in 2014-2016?

meerdere opties zijn mogelijk

	product	dienst
--	---------	--------

a. uw onderneming zelf ....

b. uw onderneming **samen** met andere ondernemingen (binnen of buiten de groep) of (overheids)instellingen ....

c. uw onderneming, door het aanpassen of veranderen van producten of diensten die **oorspronkelijk door andere** ondernemingen (binnen of buiten de groep) of (overheids)instellingen **ontwikkeld** werden ....

d. voornamelijk **andere** ondernemingen (binnen of buiten de groep) of (overheids)instellingen ....

3. Hoe zou u uw nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten of diensten uit 2014-2016 omschrijven?

	<table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 2px 10px;">ja</td> <td style="padding: 2px 10px;">neen</td> </tr> </table>	ja	neen
ja	neen		
a. nieuw ten opzichte van het aanbod van uw concurrenten.....	<input style="width: 20px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="checkbox"/> ..... <input style="width: 20px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="checkbox"/>		
b. enkel nieuw in het aanbod van uw onderneming (uw concurrenten boden het al aan).....	<input style="width: 20px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="checkbox"/> ..... <input style="width: 20px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="checkbox"/>		

3.1. Wat was in 2016 het aandeel in uw totale omzet van elk van de volgende groepen van producten en diensten?

Een schatting naar best vermogen volstaat

a. een nieuw product of dienst die ook **nieuw** was
ten opzichte van het aanbod van uw concurrenten ..... ongeveer   %

b. een nieuw product of dienst die **nieuw** was **in het aanbod van uw onderneming**, maar al door concurrenten aangeboden werd ..... ongeveer   %

c. een **bestaand** product of dienst die **aanzienlijk verbeterd of veranderd** werd ..... ongeveer   %

d. overige: onveranderde of slechts licht veranderde producten of diensten ..... ongeveer   %

totale omzet in 2016 .....   %

4. Was, voor zover u weet, één van uw nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten of diensten een wereldprimeur in 2014-2016?

a. neen .....

b. ja .....

c. weet het niet .....

Deel 3 – Nieuwe processen of methoden

definitie

Wanneer uw onderneming **nieuwe** of **aanzienlijk verbeterde** productieprocessen, distributiemethoden, of ondersteunende activiteiten voor uw producten of diensten in gebruik neemt, spreekt men van **procesinnovaties**.

- procesinnovaties **moeten nieuw zijn voor uw onderneming**, maar **kunnen al in gebruik zijn in uw sector**.
- de procesinnovaties kunnen oorspronkelijk door uw onderneming of door andere ondernemingen ontwikkeld zijn.
- voor enkele concrete voorbeelden van procesinnovaties:
www.belspo.be/stat/inno_info/nl

5. Wat heeft uw onderneming ingevoerd in haar werking in 2014-2016?

Meerdere opties zijn mogelijk

- a. nieuwe of aanzienlijk verbeterde methoden voor het **vervaardigen** van producten of diensten .....
- b. nieuwe of aanzienlijk verbeterde **logistiek, leverings- of distributiemethoden** voor uw grondstoffen, producten, of diensten .....
- c. nieuwe of aanzienlijk verbeterde **ondersteunende activiteiten** voor uw processen, *vb.* boekhoudpakketten, facturenverwerking, planningssoftware, ...
- d. geen van bovenstaande ..... ► ga naar **Deel 4**

6. Wie heeft de nieuwe of aanzienlijk verbeterde processen of methoden ontwikkeld die uw onderneming in haar werking invoerde in 2014-2016?

Meerdere opties zijn mogelijk

- a. uw onderneming zelf .....
- b. uw onderneming **samen** met andere ondernemingen (binnen of buiten de groep) of (overheids)instellingen .....
- c. uw onderneming, door het aanpassen of veranderen van producten of diensten die **oorspronkelijk door andere** ondernemingen (binnen of buiten de groep) of (overheids)instellingen **ontwikkeld** werden .....
- d. voornamelijk **andere** ondernemingen (binnen of buiten de groep) of (overheids)instellingen .....

7. Resulteerde de nieuwe of aanzienlijk verbeterde processen of methoden die uw onderneming in 2014-2016 in haar werking introduceerde al in een daling van de kosten?

- neen ....
- ja .....

Deel 4 – Lopende of afgebroken activiteiten voor nieuwe producten, diensten, processen of methoden

8. Deed uw onderneming in 2014-2016 contractonderzoek en/of klinische testen (fase 1, 2, of 3) voor derden?

neen ....

ja .....

9. Had uw onderneming in 2014-2016 activiteiten die niet tot nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen leidden omdat deze activiteiten werden afgebroken of opgeschort?

neen ....

ja .....

10. Had uw onderneming in 2014-2016 activiteiten die nog niet tot nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen leidden omdat deze activiteiten nog niet voltooid waren in 2016?

neen ....

ja .....

Deel 5 – Activiteiten en uitgaven voor nieuwe producten, diensten, processen of methoden

11. Welke activiteiten voor nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen heeft uw onderneming verricht in 2014-2016?

	ja	neen
a. intern verrichte onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten (O&O/R&D)	☐	☐

inbegrepen

- om producten of diensten te vernieuwen of te verbeteren
- voor gebruik binnen de groep
- contractonderzoek en/of klinische testen (fase 1, 2, of 3) voor derden

voor meer informatie, definities, en voorbeelden per sector:
www.belspo.be/stat/inno_info/nl

Indien ja,

i. continu (uw onderneming had permanent O&O-personeel in dienst).....	☐	
ii. niet continu (wanneer nodig)	☐	

b. uitbestede O&O: O&O-activiteiten uitgevoerd door een andere onderneming (binnen of buiten de groep) of instelling en aangekocht door uw onderneming	☐	☐
c. aankoop van machines, apparatuur, software, en gebouwen voor nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen.....	☐	☐
d. aankoop van bestaande kennis, patenten en niet gepatenteerde uitvindingen voor de ontwikkeling van nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen.....	☐	☐
e. interne of externe opleidingen voor uw personeel, specifiek gericht op het ontwikkelen en/of invoeren van nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen.....	☐	☐
f. marktonderzoek en/of reclame bij de lancering van nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen.....	☐	☐
g. design: activiteiten om de vorm of het uiterlijk van nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten of diensten te ontwerpen of te wijzigen	☐	☐
h. andere eigen of uitbestede activiteiten voor nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen, vb. haalbaarheidsstudies, testen, routinematige softwareontwikkeling, ingenieursactiviteiten, ...	☐	☐

12. Wat waren de bruto-uitgaven in 2016 voor de volgende activiteiten?**ter referentie**

- Vanuit de Vragenlijst Onderzoek & Ontwikkeling 2016 zijn volgende gegevens van uw onderneming bij ons bekend voor 2015:
  - uw uitgaven voor **intern** verrichte O&O in 2015: € ____
  - uw uitgaven voor **uitbestede** O&O in 2015: € ____

een schatting naar best vermogen volstaat

geen

a. intern verrichte onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten (O&O/R&D) . €   **inbegrepen**

- **brutoloonkosten** van het eigen O&O-personeel, ook indien dit personeel bij u in loondienst is, maar elders werkzaam, *vb.* als consultant bij andere ondernemingen (binnen uw groep of daarbuiten), ongeacht de financieringsbron
- **kost van consultants** van andere ondernemingen (binnen of buiten de groep) **of zelfstandigen** die onder leiding van uw onderneming meewerkten aan de intern verrichte O&O-activiteiten
- **andere werkingsuitgaven** voor O&O-activiteiten, inclusief **overheadkosten** en direct toewijsbare kosten aan O&O voor *vb.* onderhoud, beveiliging, HR, boekhouding, en IT
- **investeringen**, *vb.* grond, gebouwen, uitrusting, software, ... voor O&O-activiteiten, zonder afschrijvingen

b. uitbestede O&O: O&O-activiteiten uitgevoerd door een andere onderneming (binnen of buiten de groep) of instelling en aangekocht door uw onderneming ..... €   c. aankoop van machines, apparatuur, software, en gebouwen voor nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen..... €   d. aankoop van bestaande kennis, patenten en niet gepatenteerde uitvindingen voor de ontwikkeling van nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen..... €   e. interne of externe opleidingen voor uw personeel, specifiek gericht op het ontwikkelen en/of invoeren van nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen..... €   f. marktonderzoek en/of reclame bij de lancering van nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen..... €   g. design: activiteiten om de vorm of het uiterlijk van nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten of diensten te ontwerpen of te wijzigen ..... €   h. andere eigen of uitbestede activiteiten voor nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen, *vb.* haalbaarheidsstudies, testen, routinematige softwareontwikkeling, ingenieursactiviteiten..... €   **totale bruto-uitgaven voor activiteiten voor nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen** .....€

uw kenmerk:

13. Hoeveel medewerkers waren betrokken bij uw intern verrichte O&O-activiteiten en contractonderzoek in 2016?

ter referentie

- Vanuit de Vragenlijst Onderzoek & Ontwikkeling 2016 zijn volgende gegevens van uw onderneming bij ons bekend voor 2015:
  - zaakvoerders, eigenaars, en eigen personeel betrokken bij de intern verrichte O&O-activiteiten in 2015: ___ personen & ___ VTE
  - consultants van andere ondernemingen of zelfstandigen die onder leiding van uw onderneming meewerkten aan de intern verrichte O&O-activiteiten in 2015: ___ personen & ___ VTE

een schatting naar best vermogen volstaat

in hoofden	in voltijdse equivalenten	geen
------------	------------------------------	------

- a. zaakvoerders, eigenaars, en **eigen** personeel die meewerkten aan de **intern verrichte** O&O-activiteiten in 2016..... hoofden..... VTE
- b. **consultants** van andere ondernemingen (binnen of buiten de groep), **freelancers of zelfstandigen** die onder leiding van uw onderneming meewerkten aan de **intern verrichte** O&O-activiteiten in 2016 ..... hoofden ..... VTE

14. Deed uw onderneming in 2014-2016 aan onderzoek en ontwikkeling (O&O/R&D) in de volgende technologiedomeinen?

meerdere opties zijn mogelijk

- a. biotechnologie.....
- b. nanotechnologie.....
- c. geen van bovenstaande.....

Deel 6 – Samenwerking en overheidssteun voor nieuwe producten, diensten, processen of methoden

15. Heeft uw onderneming in 2014-2016 actief samengewerkt met andere ondernemingen of instellingen voor uw nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen?

niet inbegrepen

- pure uitbesteding van uw werkzaamheden zonder actieve samenwerking
- louter verwerken van opmerkingen van klanten

neen .... ► ga naar **vraag 17**

ja .....

15.1. Met welke partners werkte uw onderneming in 2014-2016 actief samen voor uw nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen?

meerdere opties zijn mogelijk

	België	rest van Europa	rest van de wereld
a. andere ondernemingen binnen uw ondernemingsgroep	☐	☐	☐
b. leveranciers (vb. van apparatuur, grondstoffen, onderdelen, software, ...)	☐	☐	☐
c. klanten uit de private sector	☐	☐	☐
d. klanten uit de openbare sector	☐	☐	☐
e. concurrenten of andere ondernemingen in uw sector	☐	☐	☐
f. consultants en commerciële laboratoria	☐	☐	☐
g. universiteiten of hogescholen	☐	☐	☐
h. overheidsinstellingen of publieke onderzoeksinstituten	☐	☐	☐
i. private onderzoeksinstituten	☐	☐	☐

16. Heeft uw onderneming in 2014-2016 overheidssteun voor het ontwikkelen van nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, processen, of voor O&O ontvangen van volgende overheidsdiensten?

meerdere opties zijn mogelijk

- a. regionale overheden
- via het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Innoviris, ...) .....
  - via het Waals Gewest (SPW (DGO 6), ...) .....
  - andere (Vlaamse overheid of andere) .....
- b. federale overheid
- via Belspo: vb. gedeeltelijke vrijstelling van bedrijfsvoorheffing voor O&O-personeel .....
  - belastingkrediet of investeringsaftrek voor O&O-investeringen .....
  - belastingvrijstelling voor octrooi-inkomsten .....
  - andere .....
- c. Europese Unie (EU)
- via het zevende kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling van de EU (FP7) .....
  - via Horizon 2020 van de EU .....
  - andere .....
- d. geen van bovenstaande .....

► ga naar **Deel 7**

uw kenmerk:

17. Werd (een deel van) de in 2014-2016 ontvangen overheidssteun toegekend voor activiteiten waarbij uw onderneming betrokken was in een samenwerkingsverband?

meerdere opties zijn mogelijk

- a. neen .....
- b. ja, in een samenwerkingsverband waarbij een universiteit, hogeschool, of openbare onderzoeksinstituting betrokken was .....
- c. ja, in een ander samenwerkingsverband .....

Deel 7 – Factoren die activiteiten voor nieuwe producten, diensten, processen of methoden belemmeren

18. In welke mate belemmerden de volgende factoren uw activiteiten voor nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten, diensten, of processen in 2014-2016?

mate van belangrijkheid

groot	middelmatig	gering	niet
-------	-------------	--------	------

a. gebrek aan financiële middelen binnen de onderneming(sgroep)	☐	☐	☐	☐
b. gebrek aan externe financiële middelen	☐	☐	☐	☐
c. de kosten zijn te hoog	☐	☐	☐	☐
d. gebrek aan gekwalificeerd personeel.....	☐	☐	☐	☐
e. andere prioriteiten binnen de onderneming	☐	☐	☐	☐
f. moeilijkheden met het verkrijgen van overheidssteun.....	☐	☐	☐	☐
g. moeite met het vinden van samenwerkingspartners	☐	☐	☐	☐
h. te veel concurrentie	☐	☐	☐	☐
i. onduidelijk of klanten geïnteresseerd zijn in uw nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten of diensten	☐	☐	☐	☐
j. overlast gecreëerd door de implementatie van regelgeving/wetgeving	☐	☐	☐	☐
k. onzekerheid gecreëerd door regelgeving/wetgeving	☐	☐	☐	☐
l. gebrek aan consistentie in regelgeving/wetgeving binnen de EU	☐	☐	☐	☐
m. andere :.....	☐	☐	☐	☐

Deel 8 – Nieuwe organisatiemethoden

definitie

Wanneer uw onderneming nieuwe – nog niet eerder door uw onderneming gebruikte – methoden in gebruik neemt voor het organiseren van haar bedrijfspraktijken, haar werkplek, of haar externe relaties, spreekt men van **innovaties op vlak van organisatie**

- deze nieuwe organisatiemethoden moeten het gevolg zijn van strategische beslissingen genomen door het management
- voor enkele concrete voorbeelden van innovaties op vlak van organisatie:

www.belspo.be/inno_info/nl

19. Welke nieuwe organisatiemethoden heeft uw onderneming ingevoerd in 2014-2016?

- meerdere opties zijn mogelijk
- a. nieuwe bedrijfspraktijken voor het organiseren van procedures, vb. kwaliteitsmanagement, veiligheidsbeleid, supply chain management, front & back office support, ...
- b. nieuwe methoden voor het organiseren van verantwoordelijkheden en beslissingsbevoegdheden, vb. een nieuw systeem van werknemersverantwoordelijkheden, decentralisatie, samenvoeging of opsplitsing van afdelingen, ...
- c. nieuwe methoden voor de organisatie van externe relaties, vb. voor de eerste maal aangaan van een alliantie, samenwerking, uitbesteding of onderaanneming, ...
- d. fusies en/of overnames .....
- e. een **nieuwe** organisatiemethode, anders dan bovenstaande: .....
-
- f. geen van bovenstaande .....

Deel 9 – Nieuwe marketingconcepten of -strategieën

definitie

Wanneer uw onderneming nieuwe marketingconcepten of -strategieën gebruikt die duidelijk verschillend zijn van de binnen uw onderneming gangbare marketingmethoden en die nog nooit eerder door uw onderneming werden gebruikt, spreekt men van **marketinginnovaties**

- voor enkele concrete voorbeelden van marketinginnovaties:

www.belspo.be/stat/inno_info/nl

20. Welke nieuwe marketingconcepten of -strategieën heeft uw onderneming ingevoerd in 2014-2016 ?

- meerdere opties zijn mogelijk
- a. aanzienlijke veranderingen in het esthetisch ontwerp of de verpakking van producten of diensten .....
- b. nieuwe promotietechnieken van producten of diensten, vb. voor de eerste maal gebruik van product placement, sociale media, ...
- c. nieuwe verkoopkanalen, vb. voor de eerste maal gebruik van franchising, pop-up winkels, ...
- d. nieuwe methoden voor de prijszetting van producten of diensten .....
- e. reguliere (seizoensgebonden) veranderingen in marketingmethoden, vb. merchandising gelinkt aan specifieke evenementen (vb. festivals, EK, ...) .....
- f. een **nieuw** marketingconcept of -strategie, anders dan bovenstaande, nl. : .....
-
- g. geen van bovenstaande .....

Deel 10 – Overheidsopdrachten

21. Heeft uw onderneming in 2014-2016 producten of diensten geleverd aan de openbare sector?

openbare sector

- organisaties die eigendom zijn van de overheid, zoals lokale, regionale en nationale administraties, bestuursdiensten, agentschappen, scholen, ziekenhuizen, ...
- overheidsinstellingen die instaan voor diensten zoals veiligheid, transport, huisvesting, nutsvoorzieningen, ...

neen .... ► ga naar **Deel 11**ja .....

21.1. Heeft uw onderneming hiervoor in 2014-2016 haar producten, diensten, processen, organisatie- en/of marketingmethoden vernieuwd of verbeterd, of onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten gehad?

meerdere opties zijn mogelijk

- a. ja, en dit werd vereist volgens het contract .....
- b. ja, maar dit werd niet vereist volgens het contract .....
- c. neen .....

Deel 11 – Economische gegevens

22. Hoeveel bedroeg de totale omzet van uw onderneming?

opmerking

- **Omzet** wordt gedefinieerd als de opbrengsten van verkochte producten of verrichte diensten (inclusief alle belastingen behalve BTW).
- Let op: dit is **niet** gelijk aan de bedrijfsopbrengsten
- cf. code 70 in de jaarrekening (standaardmodel)

a. omzet in 2014 ..... €

b. omzet in 2016 ..... €

23. Hoe was de omzet van 2016 geografisch verdeeld?

opmerking

- Het land van facturatie is bepalend voor de geografische verdeling van de omzet.

a. verkoop in België ..... ongeveer %

b. export in Europa ..... ongeveer %

c. export naar de rest van de wereld ..... ongeveer %

totale omzet in 2016 ..... %

24. Wat was het gemiddeld aantal personeelsleden van uw onderneming?

opmerking

- Geef het totaal aantal werknemers (**in hoofden**, geen voltijdse equivalenten) waarvoor de onderneming een Dimona-verklaring heeft ingediend of die ingeschreven zijn in het algemeen personeelsregister
- cf. code 100 (verkort model) en codes 1001 en 1002 (volledig model) in de jaarrekening
- Indien het jaarlijks gemiddelde niet beschikbaar is, geef dan het aantal werknemers op het einde van elk jaar.

eventuele correcties

- a. personeelsaantal in 2014..... hoofden
- b. personeelsaantal in 2016..... hoofden

 hoofden

25. Maakte uw onderneming deel uit van een groep in 2016?

definitie

- Een groep of concern bestaat uit twee of meer ondernemingen die elk hun eigen rechtspersoonlijkheid hebben, maar toch onder de controle van een gemeenschappelijke aandeelhouder (het moederbedrijf) vallen.
- Het moederbedrijf wordt, noch direct, noch indirect, door een andere juridische eenheid gecontroleerd.
- De filialen (dochterondernemingen) worden direct of indirect door het moederbedrijf gecontroleerd.

opmerking

- Wanneer voor de groepsstructuur waarden beschikbaar waren bij de Nationale Bank van België of uit vorige vragenlijsten, werden deze al ingevuld. Indien deze waarden niet correct zijn, kan u ze alsnog aanpassen.

eventuele correcties

- a. neen..... ► ga naar **Deel 12**
- b. ja .....

25.1. Wat was de positie van uw onderneming in de groep in 2016?

kruis één vakje aan

- a. moederbedrijf..... ► ga naar **Deel 12**
- b. filiaal
- i. met 50% of minder participatiegraad van het moederbedrijf
- ii. met meer dan 50% participatiegraad van het moederbedrijf
- andere structuur (vb. gemeenschappelijke aandeelhouder of eigenaar),
gelieve te specificeren .....

25.2. In welk land lag het moederbedrijf van uw groep dan in 2016?

cochez une seule case

- a. in België .....
- b. buitenland (gelieve het land te specificeren).....

Deel 12 – Contactpersoon bij vragen

Contactgegevens van de persoon die de vragenlijst ingevuld heeft

De contactpersoon is dezelfde als de aangeschreven persoon (zie Deel 1).

aanspreking

voornaam

naam

functie

telefoon

e-mail

Deel 13 – Commentaar en suggesties

Commentaar bij uw antwoorden of suggesties voor verbetering van de vragenlijst

Voor vragen of bijkomende informatie in verband met deze vragenlijst kan u terecht bij Anneleen Bruylant, anneleen.bruylant@belspo.be of 02/238.35.29

Bedankt voor het invullen van deze vragenlijst

U kan de ingevulde vragenlijst **gratis** terugsturen in bijgevoegde envelop of online vervolledigen op onze beveiligde website: <https://www.belspo.be/stat/cis2017/loginnl.asp>

Belspo, Louizalaan 231, 1050 Brussel

Voor algemene informatie over onze activiteiten, missie, O&O-statistieken, projecten, geschiedenis, ...:

<http://www.belspo.be>

voor meer informatie over de gedeeltelijke vrijstelling van bedrijfsvoorheffing voor O&O-personeel via het Federaal Wetenschapsbeleid (Belspo):

http://www.belspo.be/belspo/fisc/index_fr.stm

voor gegevens over wetenschap, technologie, en innovatie op regionaal, nationaal en Europees niveau:

<http://www.innovationdata.be>